

Folkhälsomyndigheten

Handläggare

Vårt ärendenummer

00502-2025

Datum

Sida

1 (14)

Konsekvensutredning i enlighet med förordning (2024:183) om konsekvensutredningar – Folkhälsomyndighetens föreskrifter om lustgas

1 Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten förväntas få bemyndigande att meddela föreskrifter om lustgas i och med ny lag och förordning om lustgas. Myndigheten föreslår därför föreskrifter som ska tillämpas vid detaljhandel och utlämning av lustgas, samt vid privatpersoners införsel av lustgas. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om

- undantag från mängdbegränsningen för motorsport
- hur kontroll av att mottagaren är näringsidkare ska göras
- hur anmälan av detaljhandel ska göras och vad anmälan ska innehålla
- utformningen av egenkontrollprogrammet.

Eftersom väldigt få representanter från detaljhandeln har visat intresse för samråd har det varit en utmaning att bedöma vilka konsekvenser som de föreslagna föreskrifterna förväntas få. Med de egna beräkningar som Folkhälsomyndigheten gjort, bedömer myndigheten dock att föreskrifterna inte förväntas få några större ekonomiska konsekvenser för företagen.

De administrativa kostnader som kommer att uppstå i samband med att verksamheter som tidigare inte har haft egenkontrollprogram nu kommer att behöva upprätta sådana, underlättas av

att de föreslagna föreskrifterna innehåller uppgifter om vad egenkontrollprogrammet minst ska innehålla.

Genom samråd med organisationer som företräder motorsporten har det inte framkommit några särskilda konsekvenser. Folkhälsomyndigheten har bjudit in Näringslivets Regelnämnd, NNR, till samråd, men de har inte återkopplat.

2 Beskrivning av problemet och vad Folkhälsomyndigheten vill uppnå

2.1 Bakgrund

I syfte att motverka användning av lustgas som berusningsmedel har regeringen tagit fram ett förslag på reglering av försäljning lustgas som i huvudsak innebär följande.

- Det ska bli förbjudet att i näringsverksamhet sälja eller på annat sätt lämna ut lustgas om det finns särskild anledning att anta att lustgasen ska användas i berusningssyfte.
- Det ska införas en mängdbegränsning (högst 9 gram lustgas per behållare och högst två behållare per köptillfälle) för hur mycket lustgas som får säljas eller på annat sätt lämnas ut till privatpersoner.
- Den som lämnar ut lustgas utöver mängdbegränsningen ska förvissa sig om att köparen är näringsidkare.
- Försäljning eller utlämnande i näringsverksamhet får inte ske till personer under 18 år.
- Införsel av lustgas ska regleras.
- Lustgas ska inte få marknadsföras i strid med de förbud och begränsningar som slås fast i lagen.
- Näringsidkare ska inte få bedriva detaljhandel med lustgas utan att först ha gjort en anmälan om försäljningen till Folkhälsomyndigheten.
- Den som bedriver detaljhandel med lustgas ska utöva egenkontroll över försäljningen och ha ett egenkontrollprogram.

Enligt regeringens lagförslag ska Folkhälsomyndigheten ansvara för tillsynen av att regelverket efterlevs. Av förslaget framgår vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få rätt att besluta föreskrifter som ska komplettera bestämmelserna i lagen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

De bemyndiganden som berör den här konsekvensutredningen är

- undantag från mängdbegränsningen
- hur kontrollen av att mottagaren är en näringsidkare vid utlämning utöver mängdbegränsningen ska genomföras
- hur anmälan av detaljhandel med lustgas ska göras och vad en sådan anmälan ska innehålla
- hur det egenkontrollprogram som den som bedriver detaljhandel med lustgas kommer att vara skyldig att upprätta och följa ska utformas.

2.2 Problem och målformulering

Regeringens förslag till lag syftar till att motverka användande av lustgas som berusningsmedel. Regeringen menar att en sådan lag minskar hälsoriskerna och skyddar folkhälsan¹.

Folkhälsomyndigheten delar regeringens bedömning och anser att det är motiverat att utfärda de föreskrifter som är nödvändiga för att ge den föreslagna lagen det genomslag som behövs, och på så vis bidra till att uppnå det avsedda syftet med lagen. Folkhälsomyndighetens övergripande mål med förslaget till föreskrifter är att ta fram tydliga och enkla regler som inte är onödigt betungande för företagen, samtidigt som de ska bidra till att skydda folkhälsan. De föreslagna föreskrifterna skapar också förutsättningar för en rättssäker, enhetlig och effektiv tillsyn.

2.2.1 Undantag från mängdbegränsningen för motorsport

Folkhälsomyndigheten kommer att föreskriva att den mängdbegränsning som finns i 5 § första stycket i den föreslagna lagen (2025:xx) om lustgas inte ska gälla för den som har en tävlingslicens med särskild behörighet för lustgas utfärdad av en motorsportorganisation. Folkhälsomyndigheten utgår ifrån att de som utfärdar sådana licenser har ett reglemente med strikta krav för den som ansöker om tävlingslicens. Med det begränsas antalet individer som kan använda lustgas inom motorsporten vilket myndigheten anser ligger i linje med de uttalanden som regeringen gör i propositionen 2024/25:127, Begränsad tillgång till lustgas². På så sätt vill myndigheten tydliggöra vad som krävs för att omfattas av undantaget på ett så tydligt sätt som möjligt, och göra det enkelt för de utövare som har tävlingslicens att förstå att de omfattas av undantaget. Detaljhandlare behöver säkerställa att rutiner finns för att kontrollera att mottagaren har sådan tävlingslicens för lustgas.

När det gäller mängdbegränsningen för införsel i 7 § i förslaget till lag (2025:xx) om lustgas kommer Folkhälsomyndigheten att föreskriva att den istället ska vara högst 20 kg för den som har en sådan tävlingslicens med särskild behörighet för lustgas. Mängdbegränsningen på 20 kg

¹ Proposition 2024/25:127, Begränsad tillgång till lustgas, s. 23

² Proposition 2024/25:127, Begränsad tillgång till lustgas, s.29

gäller per införseltillfälle. För båda undantagen krävs att den som vill köpa eller föra in lustgas kan uppvisa giltig legitimation tillsammans med licensen.

2.2.2 Anmälan om försäljning

Enligt 9 § i förslaget till lagen (2025:xx) om lustgas får detaljhandel med lustgas endast bedrivas efter att försäljningen har anmälts till Folkhälsomyndigheten. Av 10 § i förslaget till lagen framgår att ett egentrollprogram samt övriga uppgifter som behövs för Folkhälsomyndighetens tillsyn ska bifogas anmälan.

Av 6 § i Folkhälsomyndighetens förslag till föreskrifter framgår vilka uppgifter som anmälan ska innehålla. Genom att föreskriva vilka uppgifter som en anmälan ska innehålla blir kraven tydliga för företagen redan från början. Folkhälsomyndigheten har begränsat antalet uppgifter till endast de som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utöva tillsyn över de företag som kommer att sälja lustgas. Det leder till att den administrativa bördan hos företagen inte blir allt för stor.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 6 § ska anmälan göras i den elektroniska tjänst som Folkhälsomyndigheten tillhandahåller. Att göra sin anmälan via en elektronisk tjänst bör underlätta och minska den administrativa bördan för företagen.

2.2.3 Egenkontrollprogram

Folkhälsomyndighetens förslag till föreskrifter innehåller fyra bestämmelser om egenkontrollprogram.

- 7 och 8 §§ i föreskriver vilka uppgifter som egenkontrollprogrammet minst ska innehålla.
- 9 § föreskriver ett språkkrav.
- 10 § föreskriver att egenkontrollprogrammet regelbundet ska följas upp och vid behov uppdateras.

De föreslagna föreskrifterna ska bidra till att syftet med lagen uppnås. Egenkontrollprogrammet med rutiner är centrala verktyg för näringsidkaren att kunna kontrollera och säkerställa att lagstiftningen efterlevs, men det är också ett stöd för Folkhälsomyndighetens tillsyn.

Genom att föreskrifterna anger vilka rutiner som egenkontrollprogrammet minst ska innehålla utan att specificera exakt hur dessa rutiner ska se ut, blir minimikraven tydliga för näringsidkarna. Det ger dessutom näringsidkarna frihet att utforma rutinerna så att de passar den verksamhet som de bedriver. På så sätt kan näringsidkarna lättare uppfylla lagens krav på att egenkontrollprogrammet ska vara ändamålsenligt för den verksamhet som de bedriver.

2.2.4 Kontroll av att mottagaren är näringsidkare

Enligt 5 § andra stycket i den föreslagna lagen ska den som lämnar ut lustgas utöver den föreskrivna mängdbegränsningen förvissa sig om att mottagaren är näringsidkare, samt tillhandahålla lustgasen på ett sådant sätt att det går att kontrollera.

Folkhälsomyndigheten föreslår därför att den som lämnar ut lustgas utöver mängdbegränsningen ska förvissa sig om att mottagaren är näringsidkare genom att kräva att den visar ett registreringsbevis från Bolagsverket, ett registerutdrag från Skatteverket, eller motsvarande om näringsidkaren är registrerad i ett annat land.

Genom den föreslagna bestämmelsen kommer näringsidkare, till exempel restaurangföretag, som behöver lustgas i sin verksamhet att kunna köpa lustgas i detaljhandeln utöver mängdbegränsningen efter att först ha visat att de är näringsidkare. Uppvisandet av dokumentationen ska ske oavsett om försäljningen sker i butik eller via distanshandel. Föreskrifterna anger inte hur dokumentationen ska visas upp, utan ger utlämnaren frihet att själv välja och anpassa en lämplig metod för att ta emot och granska dokumentationen.

3 Rättsliga förutsättningar

3.1 Folkhälsomyndighetens bemyndigande

Folkhälsomyndighetens bemyndiganden kommer att framgå av förordningen om lustgas och kopplar till följande bestämmelser i lagen, som den är formulerad i propositionen,

1. undantag från mängdbegränsningen enligt 5 § första stycket och 7 §,
2. skyldigheten att kontrollera att mottagaren är näringsidkare enligt 5 § andra stycket,
3. hur anmälan av detaljhandel med lustgas ska göras enligt 9 § och vad anmälan ska innehålla,
4. utformningen av egenkontrollprogrammet enligt 10 §, och
5. genomförandet av kontrollköp enligt 18 §.

3.2 Inget behov av regeringens medgivande till kostnader

Folkhälsomyndigheten bedömer att föreskrifterna inte medför sådana väsentliga effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner att medgivande krävs av regeringen.

3.3 Förhållandet till EU-rätten

Föreskrifterna om lustgas omfattas inte av de harmoniserade EU-reglerna. Medlemsstaterna är därmed fria att själva lagstifta inom området för lustgas under förutsättning att bland annat

EUF-fördragets generella regler om de fyra friheterna³ respekteras. Alla som ska tillämpa de föreslagna föreskrifterna behandlas lika med samma rättigheter och skyldigheter, och Folkhälsomyndigheten bedömer därför att de inte är diskriminerande. Syftet med föreskrifterna är att komplettera lag och förordning och genom detta bidra till att stärka skyddet för människors hälsa, och då främst barns och ungas hälsa. Myndigheten bedömer att de föreslagna föreskrifterna är nödvändiga och proportionerliga.

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster är medlemsstaterna skyldiga att anmäla förslag till nya föreskrifter som innehåller krav på en produkts egenskaper till kommissionen. Folkhälsomyndigheten bedömer att föreskrifterna inte är sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas enligt direktivet.

Medlemsstaterna ska anmäla nya krav, eller ändringar av befintliga krav, på tjänsteverksamhet till Europeiska kommissionen, enligt *Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden*. Folkhälsomyndigheten bedömer att de föreslagna föreskrifterna är av sådan art att de ska anmälas enligt tjänstedirektivet eftersom de innehåller krav på tjänsteverksamhet.

3.4 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Folkhälsomyndighetens avsikt är att föreskrifterna ska träda i kraft samtidigt som lagen (2025:xx) om lustgas föreslås träda i kraft, vilket är den 1 juli 2025.

Enligt förslaget till lagen (2025:xx) om lustgas får detaljhandel med lustgas bedrivas fram till den 1 september 2025 utan att en anmälan enligt 9 § samma lag har gjorts. Föreskrifterna ansluter till denna övergångsbestämmelse i fråga om anmälan enligt 6 § i föreskrifterna.

4 Beskrivning av alternativa lösningar och vilka konsekvenserna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Det finns olika sätt att uppnå ett visst syfte. Ibland kan det ske genom att en myndighet utfärdar föreskrifter, men också genom vägledningar eller allmänna råd. Det kan också ske genom att myndigheten överlämnar åt aktörerna på marknaden att själva vidta åtgärder för att uppnå syftet.

Ett bemyndigande att utfärda föreskrifter innebär inte en skyldighet att göra det. Om syftet kan uppnås på ett mindre ingripande sätt bör det inte regleras genom föreskrifter. Myndigheterna

³ Fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital.

måste ta ställning till både om de konsekvenser som föreskrifterna ger upphov till kan godtas och vad eventuella andra alternativa lösningar kostar.

4.1 Varför föreskrifter är det bästa alternativet

Den alternativa lösning som i första hand skulle ha varit aktuell i det här fallet är allmänna råd. Folkhälsomyndigheten bedömer dock att det inte är ett lämpligt alternativ. Allmänna råd skiljer sig från föreskrifter genom att de inte är bindande för vare sig myndigheter eller enskilda. De är i stället generella rekommendationer om tillämpningen av författningen och anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Vi har också övervägt nollalternativet.

Syftet med lagförslaget som föreskrifterna ansluter till är att skydda konsumenters hälsa, att underlätta för näringsidkare att bedriva sin verksamhet på ett sätt som överensstämmer med lagstiftningen, samt att bidra till en enhetlig och effektiv tillsyn. Hantering av lustgas är ett område som tidigare varit oreglerat vad avser detaljhandel och införsel. Folkhälsomyndigheten bedömer att det därför behövs tydlighet för att dels underlätta för de näringsidkare som nu ska tillämpa tvingande regler i lagstiftningen, dels för att bidra till att tillsynen kan bedrivas på ett enhetligt sätt.

Utan föreskrifter om undantag från mängdbegränsningen i lagen skulle det inte vara möjligt för utövare av vissa motorsporter att använda lustgas i tävlingssammanhang. Det skulle innebära stora konsekvenser för de utövarna, även om de i dagsläget inte är så många. Det skulle även begränsa internationella utövare som då inte skulle kunna ta med lustgas till Sverige i samband med tävling.

En fullständig och regelrätt ingiven anmälan till Folkhälsomyndigheten är en förutsättning för att få bedriva detaljhandel med lustgas. Den närmare regleringen av anmälningsförfarandet måste därför enligt myndighetens bedömning göras med obligatoriska krav i form av föreskrifter.

Myndigheten bedömer att inte genomföra någon reglering alls skulle försvåra för näringsidkarna att uppfylla kraven i den kommande lagstiftningen, och helt stänga möjligheten att i Sverige tävla med lustgas inom de motorsporter där lustgas förekommer.

Föreskrifterna kan komma att kompletteras med allmänna råd och vägledningar.

5 Samråd

Folkhälsomyndigheten har identifierat tre representativa målgrupper för samråd, detaljhandlare med lustgas, bil- och motorsportorganisationer och Tullverket. Dessa har erbjudits att delta vid ett digitalt referensgruppsmöte via representanter de själva väljer.

Folkhälsomyndigheten har även kontaktat två företag som bedriver försäljning, tillverkning och montering av reservdelar och tillbehör till motorfordon och båtar, för att efterhöra om de även säljer eller fyller på lustgas till sina kunders motorfordon och båtar. Båda företagen har uppgett att de inte gör det.

5.1 Detaljhandeln

Folkhälsomyndigheten bjöd in branschorganisationer (Svensk Dagligvaruhandel och Företagarna) och sex detaljhandlare som säljer lustgas till både konsumenter och näringsidkare. Endast en av de som bjöds in svarade ja på inbjudan. Myndigheten har även via e-post uppmuntrat de som bjudits in att skriftligen besvara ett antal frågor om de föreslagna föreskrifterna och eventuella konsekvenser som de skulle medföra. Endast en branschorganisation har inkommit med ett skriftligt svar, och uppger att deras medlemmar inte säljer lustgas. Den låga svarsfrekvensen har dessvärre i stor utsträckning försvårat möjligheterna att utreda konsekvenserna av förslagen. Samtidigt kan bristen på intresse från näringsidkarna bero på att de inte ser att den kommande lagstiftningen kommer att påverka dem i någon större utsträckning. Därmed anser de inte heller att eventuella föreskrifter från Folkhälsomyndigheten kommer att ge upphov till några märkbara konsekvenser.

Ett digitalt referensgruppsmöte genomfördes med den enda detaljhandlare som svarade på inbjudan, ett företag som säljer lustgas till både konsumenter och näringsidkare. Försäljningen sker dels i butik, dels via deras webbplats. Mötet medförde att Folkhälsomyndigheten fick en något större förståelse för hur branschen ser ut och vilka utmaningar som föreskrifterna kan komma att innebära för i vart fall detta företag. Utifrån det begränsade deltagandet är det dock svårt att dra några generella slutsatser av referensgruppsmötet.

5.2 Bil- och motorsportorganisationer

Folkhälsomyndigheten har genomfört referensgruppsmöten med bil- och motorsportorganisationer. I dessa har Svenska Bilsportförbundet, Svenska Motorsportförbundet och Nitroz AB deltagit. Syftet har varit att få en bild av i vilken omfattning användning av lustgas används inom motorsporten och därmed hur ett undantag från mängdbegränsningen för motorsportbranschen skulle kunna se ut.

Genom de uppgifter som lämnades av bil- och motorsportorganisationerna kan myndigheten konstatera att förslaget inte kommer att få några nämnvärda konsekvenser för dem eller leda till några ökade kostnader. Det är via samråden med motorsportorganisationerna och

Folkhälsomyndighetens egna utredning som myndigheten fått kännedom om vilka mängder lustgas som krävs för att genomföra en tävling.

5.3 Tullverket

Folkhälsomyndigheten har genom dialog och möte med Tullverket inhämtat synpunkter och information om hur Tullverket ser på sitt uppdrag i förhållande till Folkhälsomyndighetens kommande förslag på undantag från mängdbegränsningen för motorsporten.

6 Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser förslaget medför

6.1 Konsekvenser för stat, regioner, länsstyrelser och kommuner

Föreskrifterna kommer att få konsekvenser för staten: dels för Folkhälsomyndigheten, dels för Tullverket. För Folkhälsomyndigheten handlar det om att myndigheten dels ska ta emot anmälningar och egenkontrollprogram, dels utöva tillsyn över efterlevnaden av föreskrifterna. Kostnaden för detta kommer att finansieras genom avgifter. Folkhälsomyndigheten ska också ta fram ett elektroniskt system för anmälan. Folkhälsomyndigheten kommer även att behöva följa upp och utvärdera föreskrifterna, vilket kommer att leda till ökade kostnader.

Tullverket kommer att behöva kontrollera att privatpersoner som vill föra in lustgas utöver mängdbegränsningen i lagen om lustgas har en särskild tävlingslicens för lustgas. Tullverket har uppgett i samråd med myndigheten att förslaget inte förväntas innebära några särskilda ekonomiska konsekvenser för dem.

I övrigt bedömer Folkhälsomyndigheten att föreskrifterna inte kommer få några ytterligare konsekvenser för staten. Myndigheten bedömer vidare att föreskrifterna inte kommer att påverka regioner, länsstyrelser eller kommuner.

6.2 Konsekvenser för företag

6.2.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Eftersom försäljning av lustgas hittills varit oreglerad saknas det uppgifter både om hur stor marknaden är och hur många svenska företag som kommer att beröras av förslagen. Det finns inte heller tillgång till branschstatistik med särskilda branschkode för försäljning av lustgas. Folkhälsomyndigheten har därför gjort en uppskattning baserat på uppgifter som näringsidkarna angett på sina respektive webbplatser. Myndigheten vill dock understryka att detta inte kan sägas utgöra en heltäckande kartläggning, och att uppskattningen av antalet företag är förenad med osäkerhet.

Försäljning av lustgas till konsumenter sker framför allt på webbplatser. Vissa webbplatser som säljer köksutrustning och andra tillbehör till hemmet säljer också lustgas som komplement till gräddsifoner. Folkhälsomyndigheten har identifierat ett 20-tal sådana webbplatser. Storleken på dessa företag varierar från inga anställda till över 250 anställda. Det förekommer även försäljning av lustgas för användning inom motorsporten. Den försäljningen sker både vid fysiska försäljningsställen och via distansförsäljning. Folkhälsomyndigheten har endast uppgift om storlek för ett sådant företag och det företaget har inga anställda.

Något som ytterligare bidrar till osäkerheten är att det finns flera företag som säljer lustgas genom de större e-handelsplattformarna (bland annat Amazon och CDON). På grund av den korta tid till ikraftträdande av lagen som föreslås, har Folkhälsomyndigheten inte haft möjlighet att närmare undersöka denna del av marknaden, och har inte tagit med sådana företag i efterforskningen. Myndighetens uppfattning är att dessa företag generellt sett utgörs av enmans- eller mikroföretag.

Utöver försäljning på webbplatser sker det även försäljning av lustgas av detaljhandlare i butik. Majoriteten av dessa säljer lustgasen som ett komplement till gräddsifoner.

Folkhälsomyndigheten har även identifierat ett mindre antal näringsidkare som säljer lustgas till restauranger och storkök. Denna försäljning sker alltså inte till konsumenter och träffas därför inte i någon större utsträckning av de föreslagna föreskrifterna. Det som dock kommer att krävas av dessa företag är att de kontrollerar att den de säljer lustgasen till är en näringsidkare på det sätt som anges i de föreslagna föreskrifterna.

Vid bedömningen av företagens storlek har Folkhälsomyndigheten utgått från Europeiska kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Vi har dessutom lagt till kategorin enmansföretag enligt följande:

Tabell 1. Definition av företag

Stora företag	över 250 anställda	årsomsättning: över 525 miljoner kronor
Medelstora företag	50–249 anställda	årsomsättning: 100–525 miljoner kronor
Småföretag	10–49 anställda	årsomsättning: 21–105 miljoner kronor
Mikroföretag	1–9 anställda	årsomsättning: 0–21 miljoner kronor
Enmansföretag	0 anställda	

Tabell 2. Antal detaljhandlare uppdelade efter företagsstorlek, år 2025.

Företagsstorlek	Antal företag
Enmansföretag	30
Mikro	19
Små	12
Medelstora	3
Stora	9

Källa: Folkhälsomyndighetens egna efterforskningar.

6.2.2 Beskrivning av vilka kostnader och andra konsekvenser den föreslagna regleringen medför för företagen.

De föreslagna föreskrifterna kommer i huvudsak att påverka de företag som säljer lustgas till konsumenter. Dessa företag kommer enligt lagförslaget att vara tvungna att anmäla sin försäljning till Folkhälsomyndigheten med de uppgifter och på det sätt som myndighetens föreskrifter anger. Det egenkontrollprogram som lagen kräver ska innehålla de uppgifter som Folkhälsomyndigheten föreskriver. För att illustrera kostnaderna som kan antas uppstå har myndigheten använt sig av Tillväxtverkets regelräknare och lönestatisk från SCB. Månadslönen anges före skatt och kostnaden som anges inkluderar semesterersättning 12 procent, arbetsgivaravgifter 31,40 procent samt overheadkostnader 25 procent.

För att underlätta för företagen kommer Folkhälsomyndigheten att skapa ett elektroniskt system på sin webbplats för anmälan, där även egenkontrollprogrammet som ska bifogas ska laddas upp. Eftersom det är ett begränsat antal uppgifter som ska anmälas bedömer Folkhälsomyndigheten att tidsåtgången i de allra flesta fall inte kommer ta längre tid än 15 minuter. Den uppskattade tidsåtgången har även uppfattats som rimlig av det företag som deltog i Folkhälsomyndighetens referensgruppsmöte. För att regelverket inte ska vara onödigt betungande för företagen ska ett företag som har flera försäljningsställen kunna anmäla samtliga försäljningsställen vid en och samma anmälan.

Att upprätta egenkontrollprogrammet kommer ta något mer tid i anspråk för företagen, men för att underlätta för företagen kommer Folkhälsomyndigheten att ta fram ett färdigt formulär som de kan använda om de vill. Myndigheten uppskattar att den totala tidsåtgången för att upprätta egenkontrollprogrammet inte behöver överstiga 5 timmar.

För att uppskatta kostnaden för företagen för att dels anmäla sin försäljning till Folkhälsomyndigheten, dels upprätta ett egenkontrollprogram har myndigheten utgått från att arbetet genomförs av en administratör med en månadslön på 33 000 kronor. Det innebär att kostnaden för att genomföra anmälan skulle uppgå till 95 kronor, och kostnaden för att upprätta egenkontrollprogrammet till 1 897 kronor. Av förslaget till föreskrifter följer att företagen regelbundet ska följa upp och vid behov uppdatera sitt egenkontrollprogram. Hur ofta det kommer att behöva ske är svårt att uppskatta, men tidsåtgången för att göra det bör inte vara allt för omfattande för företagen. Myndigheten bedömer att denna uppgift inte kommer ta mer än högst 3 timmar om året att genomföra. Om uppgiften genomförs av en administratör med en månadslön på 33 000 kronor skulle kostnaden för detta per år bli 1 339 kronor per företag.

Företag som kommer att sälja eller lämna ut lustgas utöver mängdbegränsningen kommer att behöva kontrollera att mottagaren är näringsidkare. Det ska göras genom att mottagaren visar ett registreringsbevis från Bolagsverket, ett registerutdrag från Skatteverket, eller motsvarande om näringsidkaren är registrerad i ett annat land. Det medför ingen extra kostnad för den näringsidkare som behöver uppvisa dokumentationen.

Hur kontrollen av registreringsbeviset eller motsvarande kommer att genomföras får företagen själva avgöra, och det finns olika tänkbara lösningar. Enligt Folkhälsomyndighetens bedömning kommer inte en sådan åtgärd att påverka företagets kostnader i någon större utsträckning.

Sker försäljningen via distanshandel kan företaget behöva anpassa webbplatsen eller ta fram en teknisk lösning för att kunna kontrollera att köparna är näringsidkare. Folkhälsomyndigheten uppskattar att tidsåtgången, beroende på vilken lösning företaget väljer, inte bör uppgå till mer än två timmar. För att beräkna kostnaden för arbetet har vi utgått från månadslönen för en webbdesigner på 44 000 kronor vilket ger en engångskostnad på 1 012 kronor.

Det förekommer även försäljning av lustgas inom motorsporten. För de företag som säljer lustgas till privatpersoner som använder lustgas till sina motorfordon kommer föreskrifterna att innebära samma konsekvenser som för övriga detaljhandlare som säljer lustgas till privatpersoner. Dessa företag kommer dock att kunna sälja eller fylla på lustgas i en mängd som går utöver mängdbegränsningen om köparen kan uppvisa en särskild tävlingslicens för lustgas utfärdad av en motorsportorganisation tillsammans med en giltig legitimation. Hur kontrollen av tävlingslicensen kommer att genomföras får företagen själva avgöra, och det finns olika tänkbara lösningar. Enligt Folkhälsomyndighetens bedömning kommer inte en sådan åtgärd att påverka företagets kostnader i någon större utsträckning. Sker försäljningen via distanshandel kan företaget behöva anpassa webbplatsen eller ta fram en teknisk lösning för att kunna kontrollera att köparen innehar en sådan särskild tävlingslicens och giltig legitimation. Folkhälsomyndigheten uppskattar att tidsåtgången, beroende på vilken lösning företaget väljer, inte bör uppgå till mer än två timmar. För att beräkna kostnaden för arbetet har vi utgått från månadslönen för en webbdesigner på 44 000 kronor vilket ger en engångskostnad på 1 012 kronor.

6.2.3 Beskrivning av konsekvenser för motorsporten

Förslaget till föreskrifter innehåller ett undantag från lagens mängdbegränsning i 5 § första stycket och 7 §, och innebär en lättnad för privatpersoner som utövar någon av de motorsporter där lustgas används. Mängdbegränsningen i lagen ska inte gälla den som har en särskild tävlingslicens för lustgas utfärdad av en motorsportorganisation. Även utländska förare som kommer till Sverige för att tävla kommer att kunna få motsvarande licens. Det förekommer att förare deltar som näringsidkare i tävlingar, men det är sällsynt. Enligt motorsportorganisationerna kommer det inte att tillkomma någon extra kostnad för att få lustgasbehörighet på sin tävlingslicens.

Förslaget medför att motorsportorganisationerna kommer att behöva anpassa sitt nuvarande system för tävlingslicenser till att även omfatta behörighet för lustgas. Detta kommer enligt dem inte att innebära några nämnvärda konsekvenser eller ökade kostnader för dem, eftersom de redan idag kan lägga in vissa behörigheter i tävlingslicenserna.

6.2.4 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Utifrån de begränsade uppgifter som Folkhälsomyndigheten har om branschen och företagen är det väldigt svårt att bedöma hur de föreslagna föreskrifterna kommer att påverka konkurrensförhållandena för företagen. I och med den relativt låga kostnadsökning som de föreslagna föreskrifterna förväntas innebära för företagen bedömer myndigheten att de inte kommer att påverka konkurrensförhållandena.

6.2.5 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Folkhälsomyndigheten ser inga andra konsekvenser än de som redogjorts för.

6.3 Konsekvenser för miljön

Folkhälsomyndigheten bedömer att förslaget inte kommer att påverka miljön.

6.4 Konsekvenser för jämställdhet, jämlikhet, hälsa och barn

Förslaget om en ny lag om lustgas väntas minska hälsoriskerna och leda till positiva effekter för enskildas hälsa och folkhälsan. Folkhälsomyndighetens förslag till föreskrifter bidrar till att dessa positiva effekter i viss mån stärks ytterligare genom att bland annat reglera hur det ska säkerställas att lustgas som lämnas ut utöver mängdbegränsningen lämnas till en näringsidkare och inte till en privatperson. Detta antagande är dock förenat med osäkerhet eftersom myndigheten inte har haft någon möjlighet att genomföra någon hälsoekonomisk analys i tid för föreskrifternas ikraftträdande.

7 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Det är rimligt att föreskrifterna träder i kraft samma datum.

Lustgas är sedan tidigare inte reglerad, och de som ska tillämpa föreskrifterna har idag inga krav på sig om varken egenkontrollprogram eller hur kontroller av näringsidkare ska göras. Därför kommer Folkhälsomyndigheten att genomföra en särskild kommunikationsinsats för att informera både detaljhandel och allmänhet om innebörden av föreskrifterna. Information kommer att läggas ut på Folkhälsomyndighetens webbplats och kommer att publiceras i sociala medier.

8 Utvärdering

Folkhälsomyndigheten kommer att följa tillämpningen av föreskrifterna och om det skulle visa sig att det kan få negativa konsekvenser för folkhälsan begränsa möjligheterna till undantag. Konsekvenserna av föreskrifterna kommer därmed löpande att följas upp och utvärderas i takt med att de börjar tillämpas. Vidare kommer föreskrifterna att ingå i det årliga uppföljnings- och utvärderingsarbetet av Folkhälsomyndighetens föreskrifter i enlighet med fastlagd plan för sådant arbete.

9 Kontaktpersoner

Ulf Bergsten, ulf.bergsten@folkhalsomyndigheten.se , 010-205 22 01

Per Hällströmer, per.hallstromer@folkhalsomyndigheten.se , 010-205 20 71